

РЕЗОЛЮЦІЯ КРУГЛОГО СТОЛУ

«Образ Тараса Григоровича Шевченка та його твори в українському кінематографі»

12 березня 2026 року

Київський національний університет імені І. К. Карпенка-Карого

Інститут екранних мистецтв

Кафедра кінознавства

За результатами дискусії, яка 12 березня 2026 року відбулася в Київському національному університеті театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, учасники круглого столу «Образ Т. Г. Шевченка та його твори в українському кінематографі» сформулювали наступні висновки:

1. Образ Тараса Шевченка як один із ключових символів української ідентичності посідає важливе місце в розвитку національного кіно. Фільми, створені на основі біографії Шевченка, а також екранізації його творів в різні історичні періоди ставали класичними зразками українського кіномистецтва.
2. Кінематографічне осмислення постаті Тараса Шевченка часто залежить від політичних та соціокультурних реалій конкретного історичного періоду. Так у 1926 році з'явився перший біографічний фільм про Шевченка, який став символічною і вкрай важливою — у контексті становлення національної кіноестетики. У стрічці «Тарас Шевченко» (1951) відчувається вплив соцреалістичного канону, тоді як у стрічці «Сон» (1964) образ Кобзаря трактується крізь модерні форми кінематографа 1960-х років. У кінематографі Незалежної України екранна постать Тараса Шевченка остаточно утверджується як символ національної самобутності та історичної пам'яті України.

3. Екранізація літературного твору – це завжди діалог між кінематографістом та письменником. На прикладі кількох екранізацій «Назара Стодолі» було розглянуто, як кожен режисер передає власне бачення ідей п'єси, зберігаючи її ключові сюжетні аспекти, та перекладає на мову кіно поезику Шевченкової драми.

4. Не менш важливим є й інтерпретація образу Тараса Шевченка в українському неігровому кіно. В роки Незалежності виходить серія документальних теле- та кінофільмів. Ці роботи є різними за стилем, формою, інтонацією, але в комплексі – всебічно осмислюють історичне значення поета та досліджують його місце в українському сьогоденні («Кобзар» Тараса Ткаченка, «Тарас Бентежний» Василя Вітра, «Тарас Шевченко. Ідентифікація» Сергія Проскурні).

5. Збереження і популяризація творчої спадщини Шевченка сьогодні потребує активних системних заходів у культурній та освітній сферах. Важливим елементом цього процесу є створення майданчиків, які поєднують традиції і сучасні мистецькі практики. Прикладом такої ініціативи є «Ше.Fest», що об'єднує музику, театр, поезію та кінематограф у єдиному просторі.

6. Ще одним характерним для сучасності елементом популяризації спадщини Тараса Шевченка є інтеграція його образу в мемну Інтернет-культуру. Використання образу Кобзаря в іронічних або гумористичних контекстах не обов'язково є проявом десакралізації. Цей феномен доречніше розглядати як процес актуалізації національного символу в просторі сучасних комунікацій. Таким чином Тарас Шевченко у новітній динамічній іпостасі залишається важливим символом національної ідентичності.

7. Сучасне осмислення постаті Тараса Шевченка передбачає і розширення оптики у відображенні в медійному просторі його стилю життя та зовнішності, тобто – ревізію стереотипного образу «сивоусого старця в шапці». Імідж Шевченка був багатограним: він був богемним митцем, учасником

культурних зустрічей, денді та другом тогочасних інтелектуалів. Популяризація цих аспектів біографії поета сприяє «модернізації» його образу для сучасної аудиторії.

8. Тарас Шевченко залишається актуальним символом української національної ідентичності. Його значення особливо гостро відчувається саме сьогодні – в умовах повномасштабної російсько-української війни. Обставини життя Шевченка, його творчість, громадянська та світоглядна позиція набувають сьогодні нового значення, – даючи нашому суспільству духовну та моральну підтримку. Образ Кобзаря та його Слово осмислюються заново через кінематограф, фестивальний простір та Інтернет-фольклор, що свідчить про актуальність його спадщини в українському сьогоденні.